

RAPORT NT. WYNIKÓW DIAGNOZY WSTĘPNEJ W GIMNAZJUM W M...

Raport opracowano wraz z komentarzem metodologicznym. Rozpocniemy go od charakterystyki szkoły i czynników pedagogicznych zapisanych w kwestionariuszu dyrektora. Analizujący te wyniki najlepiej znają ten fragment badanej rzeczywistości i w dużym stopniu może sterować tą grupą czynników.

Organizowanie dobrej szkoły wymaga dobrej znajomości uczniów, ich możliwości i trudności, motywacji i własnej aktywności. Czynniki uwarunkowane swoistością domu rodzinnego są dla nauczycieli praktycznie niesterowalne, ale ich znajomość ułatwia kierowanie kształceniem uczniów.

Budując komentarze do zestawień wyników badania - zwłaszcza ankietowania uczniów - wykorzystajmy przedstawiony model i proponowane rozwiązania graficzne ze świadomością, że wartości wskaźników przesądzające o tym, czy dany wynik uznajemy za sprzyjający, czy nie, ustalono arbitralnie. Dlatego należy ostrożnie formułować opinie mając na uwadze to, że nawet wysoko rzetelna ankieta dostarcza informacji wysoce prawdopodobnych, a nie pewnych. Tutaj odpowiedzi wybiera dziecko, nie do końca potrafiące poprawnie ocenić zjawiska z otaczającej je rzeczywistości.

Interpretacja wyników tego badania zebranych przez wyłoniony wcześniej zespół nauczycieli powinna odbyć się z udziałem wszystkich uczących i wychowujących uczniów danego oddziału.

Odbiorcy tych informacji - nauczyciele - nie mogą ich wykorzystywać przeciwko uczniom. Byłoby to nieetyczne i wysoce naganne. Powinny być one wykorzystane do wspierania uczniów i zapewnienia im możliwości wszechstronnego rozwoju; tam, gdzie uczeń deklaruje posiadanie określonych uzdolnień spróbujmy je rozwijać, a tam gdzie sygnalizuje trudności wskażmy drogę łatwiejszą, podajmy pomocną dłoń, poszukajmy wspólnie możliwości pokonania trudności.

Ad III

Gimnazjum, do którego uczęszczają uczniowie klasy Imb jest szkołą wiejską, mieszczącą się w dwóch miejscowościach M i W oddalonych od siebie o ok. 10 km. Obie miejscowości oddalone są o ok. 10 km od dużego miasta.

W miejscowości M, która jest siedzibą gminy uczy się 2/3 uczniów, a w W pozostali. Ten układ jest wynikiem zabiegów rodziców z W, którzy nie chcą aby ich uczniowie

dojeżdżali do szkoły w M zbudowali nowy budynek szkoły zapewniając swoim dzieciom dobre warunki nauki.

Poszczególni nauczyciele mają tak przydzielone zadania, że pracują tylko w jednej miejscowości, a jeżeli nie wystarcza im godzin, to pracują w M i W w ustalonych dniach tygodnia. Wszyscy nauczyciele dojeżdżają z dużego miasta środkami komunikacji publicznej lub własnymi autami. Nie mają problemów z dotarciem do szkoły nawet zimą.

Pracujący w tej szkole nauczyciele to ludzie młodzi, ale z pełnym przygotowaniem do pracy pedagogicznej i kilkunastoletnim doświadczeniem. W szkole zatrudniony jest pedagog. Metody pracy dydaktycznej uwzględniają potrzeby uczniów i są na ogół zróżnicowane.

Ad I

W gimnazjum w klasach pierwszych uczy się 70 uczniów. Podzielono ich na trzy oddziały - dwa z nich uczą się w M i jeden w W. Analizować będziemy wyniki jednego z oddziałów oznaczonego Imb. Uczy się w nim 23 uczniów - 9 dziewcząt i 14 chłopców.

Średnio co czwarty uczeń ma problemy zdrowotne, znacznie utrudniające im naukę.

Dokładnie połowa uczniów dojeżdża do szkoły z pobliskich miejscowości.

Czynnikiem sprzyjającym powodzeniu w nauce jest z pewnością to, że badani uznają wartość uczenia się. Niestety połowa uczniów przyznaje, że uczy się bo musi i uczenie się nie sprawia im przyjemności. Żaden z uczniów nie uczestniczy poza lekcjami w dodatkowych zajęciach edukacyjnych. Zaangażowanie w uczenie się w domu tego, co było zadane wykazuje połowa badanych. Przeważnie dzielą oni czas poza lekcjami między pomoc rodzicom a odrabianiem lekcji. Co drugi przyznaje, że korzysta z rozrywek lub buszowania w internecie.

Deklarowane uzdolnienia to w najwyższym stopniu talent do sportu i sprawność fizyczna, co ma swoje uzasadnienie - pomoc w gospodarstwie rolnym rodziców. Kolejne miejsca zajmują uzdolnienia plastyczne i organizacyjne. Co czwarty deklaruje uzdolnienia humanistyczne. Do uzdolnień matematycznych przyznaje się tylko pięciu uczniów, ale tylko u trzech potwierdzają to stopnie szkolne i udział w konkursach. Uczniowie tego zespołu nie dostrzegają u siebie uzdolnień do nauki języków obcych.

Zainteresowania badanych są zogniskowane wokół chemii, historii, geografii i wychowania fizycznego. Ta polaryzacja zainteresowań stanowi czynnik wyraźnie sprzyjający osiągnięciom.

Dwoje uczniów mb09 i mb13 ma wyraźnie niską samoocenę. W przypadku mb09 jest ona nieco zaskakująca, gdyż zarówno stopnie szkolne na koniec klasy szóstej, jak i wyniki

sprawdzianu wskazują na dobre osiągnięcia w dziedzinie edukacyjnej. Warto zainteresować się tym uczniem.

Zdecydowanie negatywnym czynnikiem jest brak wysokich aspiracji edukacyjnych uczniów tego oddziału. Uczniowie na ogół nie udzielili odpowiedzi albo odpowiedzieli NIE WIEM na pytania o to, jak długo zamierzają się uczyć i jaki zawód chcą wykonywać w przyszłości.

Niewielkie sukcesy w uczeniu się odnotowało siedmiu uczniów. Brali oni udział w konkursach przedmiotowych, które dla czterech z nich zakończyły się już na etapie szkolnym. Nie mniej należy ten udział potraktować jako swego rodzaju sukces.

Informacje o trudnościach w uczeniu się dają odpowiedzi na pytania 10 (które przedmioty są trudne) i 11 (na czym polegają trudności uczniów) ankiety. Ponieważ ankietowani uczniowie odpowiadali na inną, wcześniejszą wersję ankiety, gdzie nie było pytania 11, stąd w arkuszu GIM_mb.xls wstawiono znaki X przy pytaniu 11. Analiza odpowiedzi na pytanie 10 wskazuje, że trudności nie zgłasza tylko dwoje uczniów (mb03 i mb23), zaś ośmioro sygnalizuje trudności w zakresie trzech przedmiotów. Są one skupione wokół matematyki - 13 uczniów, fizyki - 9 uczniów i języka angielskiego - 9 uczniów. Ponieważ ankietowano uczniów w grudniu 2002 roku, jest to już informacja o trudnościach w nauce w tym gimnazjum.

Kolejny aspekt diagnozy związany z czynnikami ucznia, to analiza wyników egzaminu zewnętrznego - sprawdzianu na zakończenie nauki w szkole podstawowej, który odbył się w kwietniu 2002 roku. Informacje te odczytano z zaświadczeń wydanych uczniom przez OKE i biuletynu informacyjnego OKE w Krakowie i zapisano je w kolumnach L - Q arkusza GIM_mb.xls. obejmują one nie tylko wynik końcowy dla każdego ucznia, ale także wyniki w zakresie każdej z pięciu badanych kategorii umiejętności. Dodatkowo wyniki uczniów tego zespołu odniesiono do rozkładu staninowego dla każdego z trzech oddziałów gimnazjum, całego gimnazjum i populacji.

Sprawdzian był łatwy dla ubiegłorocznych szóstoklasistów. Uzyskali oni średnio 75% punktów. Tymczasem w zespole Imb jego łatwość wyniosła 0,67. Co szósty uczeń ma wynik należący do przedziału 0-15 punktów (stanin najniższy). W tym zespole nie ma żadnego ucznia, który miałby wynik w staninie wysokim albo najwyższym, czyli w przedziale 38 - 40 punktów. Łatwości dla grup zadań reprezentujących umiejętności czytania, pisania, rozumowania, korzystania z informacji, wykorzystania wiedzy w praktyce są niższe o 0,05 - 0,17 od odpowiednich wskaźników dla populacji. Są one także niższe niż w dwóch

pozostałych oddziałach klasy I. i całego gimnazjum. tak więc już na starcie uczniowie oddziału Imb są w gorszej sytuacji niż pozostali.

Analizując rozkłady wyników dla poszczególnych grup umiejętności nie sposób nie zauważyć trójki uczniów (mb11, mb16 i mb19) o zupełnym braku umiejętności pisania. Uczeń o kodzie mb04 jest uczniem drugorocznym i sądząc po ocenach i drugoroczności on też należy do grupy uczniów, którzy nie opanowali pisania.

Wyniki zespołu w zakresie umiejętności pisania i wykorzystania wiedzy w praktyce są najwyraźniej niższe od wyników populacji. Ten fakt powinien być wyraźnym sygnałem dla nauczających w tym oddziale, aby odpowiednio zorganizowali pracę nie tylko wskazanej czwórki uczniów, ale dla całego zespołu klasowego. Wskazana czwórka osób ma również bardzo niskie wyniki w zakresie opanowania pozostałych grup umiejętności.

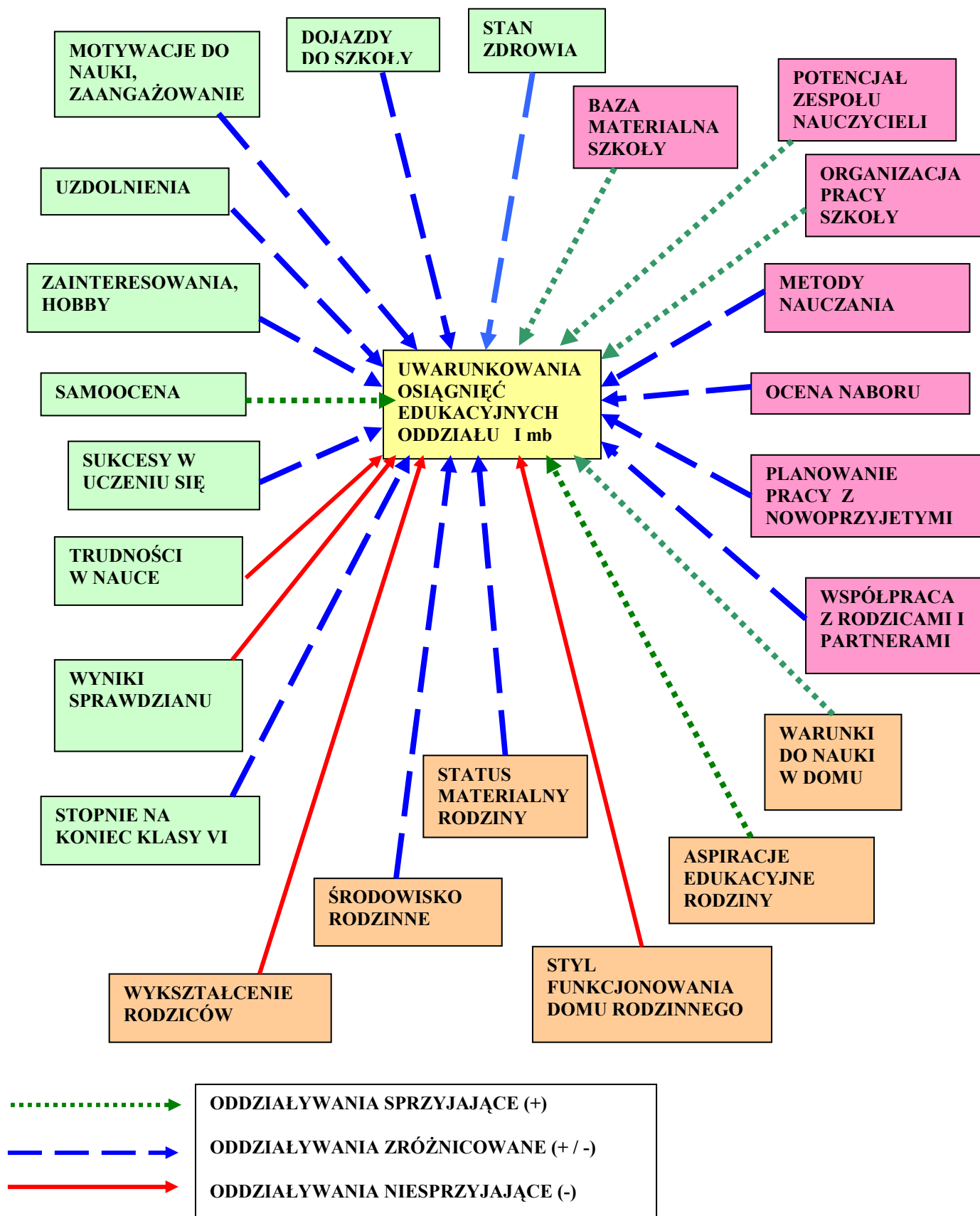
Analiza stopni szkolnych z pięciu wybranych przedmiotów: języka polskiego, historii, sztuki, matematyki i przyrody pokazuje, że modalnym stopniem jest dobry, a w matematyce dostateczny. Jednak co czwarty stopień z każdego przedmiotu jest stopniem dopuszczającym.

Ad II

Wśród czynników mających znaczący wpływ na wyniki uczenia się literatura pedagogiczna wskazuje m.in. na wykształcenie rodziców i ich aspiracje edukacyjne, środowisko rodzinne uczniów, status materialny rodzin, warunki do uczenia się w domu i styl funkcjonowania rodziny.

Obraz, jaki daje ta grupa zmiennych w analizowanym oddziale nie jest obrazem optymistycznym. Blisko 80% uczniów kl I gimnazjum nie wie, jakie wykształcenie mają ich rodzice. Tylko z szacunkowej oceny dyrektora szkoły wiemy że jest to wykształcenie co najwyżej średnie, a większość rodziców zatrudniona jest w rolnictwie mimo, że połączenia komunikacyjne z pobliskim dużym miastem są dogodne. Efekt wysokiego bezrobocia jest wyraźny. Zatem i status materialny rodzin nie jest najwyższy. Tutaj jednak możemy być nieco zaskoczeni faktem, że blisko 40% uczniów korzysta z komputera (z wideo - 48%) w domu.

DIAGNOZA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH DLA ZESPOŁU UCZNIÓW

Również ponad 60% uczniów tego zespołu twierdzi, że ma własny pokój do nauki w domu. Jednak aż pięcioro nie ma nawet stałego miejsca do odrabiania pracy domowej.

W 80% uczniowie stwierdzają, że ich rodzicom bardzo zależy na wysokich wynikach kształcenia dzieci. Żaden z uczniów nie przyznaje się do tego, że rodzicom nie zależy na ich wykształceniu.

Pytanie 8 ankiety zawierało wiele wariantów odpowiedzi opisujących styl funkcjonowania rodziny i zwyczaje panujące w domach rodzinnych uczniów. Trzeba zauważyć, że zgodnie z zamysłem nie było tam stwierdzeń wskazujących na sytuacje źle świadczące o rodzinie ucznia. Ponieważ uczniowie wskazywali te, które dotyczą ich rodzin, to brak jakichkolwiek wyborów świadczyć może - z dużą ostrożnością można to przypuszczać - o patologicznych sytuacjach w rodzinie.

Ogląd tej strony życia uczniów dostarcza nam następujących spostrzeżeń. Tylko jeden uczeń ma okazję porozmawiać z rodzicami o ważnych wydarzeniach społeczno-politycznych i kulturalnych. Blisko 40% uczniów spotyka się z rodziną przy wspólnym posiłku prawie każdego dnia. Ponad 80% rodziców interesuje się tym, w jakim celu wychodzą z domu ich dzieci i kiedy wrócą. Połowa z nich kontroluje wykonanie powierzonych prac, także pracy domowej ucznia. Blisko połowa uczniów zauważa, że przed podjęciem ważnych decyzji cała rodzina analizuje problem, choć u co szóstego każdy robi to, co uważa za słuszne. Tylko dwóch uczniów stwierdza, że ma na stałe przydzielone obowiązki domowe, choć 10. stwierdza, że pomoc rodzicom stanowi jedno z dwóch ich głównych zajęć poza szkołą.

Wyniki tych rozważań można przedstawić w formie graficznej, ujmującej wszystkie czynniki zawarte w modelu analiz - patrz powyższy diagram.

Formułując wnioski zauważmy, że przeważają oddziaływania wielokierunkowe, zróżnicowane. Jednak w zakresie tych czynników, które są zmierzone najrzetelniej - wyniki egzaminu zewnętrznego - i mają odniesienie do wyników całej populacji uczniów odnotowano oddziaływanie niesprzyjające. Biorąc jednak pod uwagę przewagę pozytywnych oddziaływań pedagogicznych i wykorzystanie w działaniach szkoły wyników przeprowadzonej diagnozy wstępnej - m.in. wspieranie uczniów z dużymi opóźnieniami - powinniśmy oczekiwać wyższych, niż przeciętne dla populacji, wyników egzaminu gimnazjalnego.